

ELWIRA KACZYŃSKA
Uniwersytet Łódzki
Wydział Filologiczny
Katedra Filologii Klasycznej
ul. Pomorska 171/173
90-236 Łódź
e-mail: aradaina@gmail.com

NAZWY FLORYSTYCZNE W NOWOŻYTNEJ HYDRONIMII KRETEŃSKIEJ

Słowa tematyczne: współczesna hydronimia grecka, nazwy roślin, język nowogrecki, dialekt kreteński

W prezentowanej tutaj rozprawce, poświęconej nowożytnym nazwom wodnym wyspy Kreta¹, omawiam jednostki hydronimiczne pochodne od nazw roślin. Nazwy tego typu odzwierciedlają szatę roślinną terenu, po którym płynie rzeka lub strumień, na którym wytryska źródło lub znajduje się zbiornik wodny. Tworzone są one od nazw drzew, krzewów, krzewinek, roślin zielnych (łąkowych, polnych i leśnych), rzadziej roślin wodnych i nadbrzeżnych. Nazwy o tych bazach określa się niekiedy mianem *nazw florystycznych* (Bilut, 1989, s. 158; Wolnicz-Pawłowska, 2013, s. 35)².

Typ nazw wodnych pochodnych od podstawy fitonimicznej posiada starożytną atestację. Część antycznych hydronimów powstała w wyniku onimizacji nazw roślinnych, np.: Ἄραξ, rzeka na Krecie (< ap. stgr. ἄραξ m. 'gat. wyki'), Φοῖνιξ, rzeka w Lokrydzie albo Tesalii, w Achai, źródło w Beocji, w Likii (< ap. stgr. φοῖνιξ m. 'palma daktylowa'); część urobiona została od fitonimów za pomocą rozmaitych formantów słowotwórczych, np.: Δαφνοῦς, rzeka w Karii (< ap. stgr. δάφνη f. 'wawrzyn'), Ἐλαῖος, rzeka w Bitynii (< ap. stgr. ἐλαία f. 'drzewo oliwne'), Ἐλάτας, rzeka w Bitynii (< ap. stgr. ἐλάτη f. 'jodła'), Καλαμάτης, rzeka w Myzji lub Lidii (< ap. stgr. κάλαμος m. 'trzcina'), Κισσοῦσσα, źródło w Beocji koło Haliartos (< ap. stgr. κισσός m. 'bluszcz'), Κυμαῖος, rzeka na Krecie (< ap. stgr. κύμη f. 'gat. dzikiej kapusty'), Πτελεός, jezioro w Myzji (< ap. stgr. πτελέα f. 'wiąz'), *Plataneus*, rzeka w Bitynii (< ap. stgr. πλάτανος f. 'płatan'), Πολυάνθης (dosł. 'wielokwiatowa [rzeka]'), por. przym. πολὺς 'liczny, mnogi' i ap. ἄνθος n. 'kwiat') (Benseler, 1884; Dornseiff, Hansen, 1978; Eijkman, 1929,

¹ Niniejsze opracowanie jest częścią projektu badawczego dotyczącego hydronimii antycznej i nowożytnej Kreta; zob. Kaczyńska, 2014, s. 193–209.

² Por. liczne hydronimy, funkcjonujące na terenie Polski, utworzone od nazw roślinnych, np.: *Brzoza*, *Brzozowa Smuga*, *Choszczka*, *Dąb*, *Dąbrowica*, *Grabowa Struga*, *Jodła*, *Olszanka*, *Topola*, *Trześnia* (Szulowska, Wolnicz-Pawłowska, 2001); zob. też Bijak, 2013, s. 78–82.

s. 16; Georgiev, 1958, s. 19, 28, 30, 39, 40–41, 44; 1959, s. 5–27; Kaczyńska, 2003, s. 69–70; Tischler, 1977, s. 159–160).

Florę Krety cechują elementy charakterystyczne dla świata roślinnego trzech kontynentów: europejskiego, azjatyckiego i afrykańskiego. Na Krecie wyróżnić można 61 gatunków roślin azjatyckich, które nie pojawiają się w innych częściach Europy, a także 33 gatunki roślin afrykańskich spotykanych na pobliskim Półwyspie Cyrenajskim. Spośród tych ostatnich aż dziewięć rośnie tylko na terenie Cyrenajki i Krety. Na wyspie występuje około 2 tys. gatunków roślin (nie licząc podgatunków), które stanowią mniej więcej jedną czwartą całej greckiej flory (Sfikas, 1999, s. 8–28). Warto podkreślić, że Kretę porasta imponująca liczba roślin endemicznych, co jest ewenementem w skali europejskiej. Endemity typowe dla Krety liczą aż 210 gatunków oraz podgatunków i koncentrują się w kilku rejonach wyspy: w części zachodniej wraz z Górami Białymi, na wschodnich krańcach, w górach Sitii i masywie Asterúsia.

Kreta w starożytności porośnięta była gęstymi lasami cyprysowymi, cedrowymi i dębowymi (Davaras, 1989, s. 101)³, z których dziś — z powodu trwającej wiele stuleci gospodarki rabunkowej — zostały się zaledwie resztki (lasy porastają niecałe 10% powierzchni wyspy, zob. Sfikas, 1999, s. 12)⁴. Starożytni

³ Strabon z Amasei (Geogr. X 4, 4) mówi o górzystej Krecie, porośniętej lasami: "Ἔστι δ' ὄρεινὴ καὶ δασεῖα ἢ νήσος, zob. także: Hezjod, Th. 484: Αἰγαίῳ ἐν ὄρει πεπυκασμένῳ ὑλήεντι („na Górze Ajgajskiej gęsto porośniętej lasem”), Kallimach (Dian. 40–41): βαῖνε δὲ κούρη, / Λευκὸν ἐπὶ Κρητᾶτον ὄρος κεκομημένον ὕλη („udała się zaś dziewczynka [sc. mała Artemida] / na Białą Górę na Krecie, pokrytą bujnym lasem”). O lasach cyprysowych rosnących w górach Krety, zwłaszcza w Górach Białych i Idajskich, wspomina Teofrast (HP III 1–2, 6; IV 1, 3; CP I 2, 2). Cyprysy porastające drogę prowadzącą z Knossos do Jaskini Idajskiej odnotowuje Platon (Lg. I 625b), zob. także relację Solinusa (MM XI 11): „nam in huius tantum insulae parte repullulant caesae cupressi” („albowiem na terenie tylko tej wyspy [sc. Krety] na nowo kielkują ścięte cyprysy”). Potwierdzeniem doniesień starożytnych może być również to, iż dzisiejszy masyw górski Psiloritis (dosł. ‘wysoka góra’), zajmujący centralną część Krety, w starożytności nosił miano Idy (gr. dor. *Idā f. < *Fíδā), co miało określać pierwotnie drzewo, las (Kaczyńska, 1999, s. 7–11). Antyczny oronim *Styrakion* (St. Byz., s.v. Στυράκιον, ὄρος Κρήτης), określający dziś. górę Strúbulas (w eparchii Malewizi), wskazuje na występowanie drzew styrakowca (Kaczyńska, 2003, s. 68). Na temat zadrzewienia Krety w starożytności piszą liczni badacze (Press, 1972, s. 19; Zacharis, 1977; 2007a, s. 36–37, 88, 106, 118, 128–129, 359–360). Ważną informację przekazuje A. Chaniotis (1991, s. 101, przypis 56), który podkreśla, że badania geologiczne i analiza pyłków wykluczyły występowanie lasów w niektórych rejonach antycznej i nowożytnej Krety. Polemiczne stanowisko w sprawie zadrzewienia Krety w starożytności przedstawili też O. Rackham i J. Moody (2004, s. 184–184). Uczeni uważają, że stan zadrzewienia w starożytności nie różnił się znacznie od obecnego, a przekonanie, że antyczna Kreta była porośnięta gęstymi lasami, opiera się jedynie na przekazie Strabona.

⁴ Na początku lat siedemdziesiątych zeszłego stulecia lasy zajmowały 2% powierzchni wyspy (Press, 1972, s. 22), w 1981 r. — 4,5% (Rackham, Moody, 2004, s. 154), obecnie — 2,9% (Zacharis, 2007b, s. 37). Wiemy, że w latach 1983–2005 spłonęło na Krecie 40% powierzchni lasów; zob. artykuł w „Nέα Κρήτη” (24 VII 2011), www.neakriti.gr (archiwum).

Kreteńczycy wycinali lasy po części na własne potrzeby (budownictwo, szkutnictwo, produkcja węgla drzewnego, drewna opałowego), po części z myślą o eksporcie (Chaniotis, 1991, s. 102; 1996, s. 25; Faure, 1998, s. 66)⁵. Podobnie sytuacja przedstawiała się w czasach nowożytnych, m.in. w okresie dominacji weneckiej (XIII–XVII w.)⁶. Warto przy tym podkreślić, że na Krecie do tego okresu zachowała się duża część starożytnych lasów. Wbrew powszechnemu mniemaniu do wyniszczenia drzewostanu przyczynili się nie tyle Wenecjanie, ile Turcy, którzy swym terrorem i okrucieństwem zmuszali rdzennych mieszkańców wyspy do szukania schronienia w górach i wyzyskiwania pod uprawę terenów porośniętych lasami. Mamy prawo sądzić, że w okresie okupacji weneckiej lasy Kreta objęto specjalną ochroną, a eksploatacja drewna kontrolowana była przez odpowiednie organa władzy⁷. Takie postępowanie wynikało z charakteru polityki prowadzonej na terenach okupowanych przez Republikę Wenecką, dla której drewno — podstawowy budulec okrętów — przedstawiało ogromną wartość. Wiemy, że jeszcze w drugiej połowie XVI w. Kreta porośnięta była cyprysami, a góry zamieszkiwały liczne ptaki drapieżne⁸. Oprócz wyrębu do ostatecznego wyniszczenia drzewostanu przyczyniły się również często wybuchające pożary (Zacharias, 2007b, s. 38–39). Z przekazu weneckiego z 1639 r. np. dowiadujemy się, że lasy w eparchii Sfakiá płonęły niemal przez cały rok 1612 (Spanakis, 1969, s. 402).

W wyniku krasowienia i erozji gleby spowodowanej wycinaniem drzew na Krecie uformowała się charakterystyczna szata roślinna, zwana makią, którą tworzą w wilgotniejszych rejonach wyspy zarośla wiecznie zielonych ciernistych krzewów, skarłate drzewa (osiągające wysokość około 2–5 m) i aromatyczne rośliny zielne, np. dąb kermesowy, zwany dębem Abrahama (*Quercus coccifera*), dąb ostrolistny (*Quercus ilex*), drzewo poziomkowe (*Arbutus unedo*), pistacja lentyszek, zwana drzewem mastyksowym (*Pistacia lentiscus*), palma karłatka (*Chamaerops humilis*), gatunki jałowca (*Juniperus phoenicea* a. *J. macrocarpa*), dzikie odmiany oliwek, mirt (*Myrtus communis*), wrzosiec drzewiasty (*Erica arborea*) etc. Krajobrazu Kreta dopełnia

⁵ Wyrąb i eksport cyprysów z Gór Białych poświadczone są dla epoki klasycznej przez Eurypidesa (Κρητικ, fr. 472N) i Teofrasta (HP II 2, 2).

⁶ C. Buondelmonti (1981, s. 118) informuje, że jeszcze w początkach XV stulecia n.e. (1415) w Górach Białych rosły w obfitości wielkie, strzeliste cyprysy („magne eriguntur cupressi”), których pnie „wieśniacy ubrani w skóry baranie zrzucają do [rzeki] Massali” („lanosi rustici in Massalam precipitata ruunt”).

⁷ Świadczyć może o tym dokument z 1414 r., w którym wyraża się zaniepokojenie spowodowane nadmierną eksploatacją drewna cyprysowego (Rackham, Moody, 2004, s. 191–192).

⁸ J. Palerne, francuski podróżnik, pisze w 1518 r. o wrażeniu, jakie zrobiły na nim drzewa cyprysowe rosnące w okolicy miasta Chándaks (dzis. Heraklion). Także H. Castella w 1600 r. wspomina łagodny klimat i góry Kreta porośnięte cyprysami (Sfikas, 1999, s. 12).

również frygana⁹, formacja kolczastych krzewów, aromatycznych krzewinek i sucholubnych roślin zielnych, osiągająca wysokość ok. 1,5 m¹⁰. Cechą tej roślinności jest zrzucanie liści w okresie suszy.

Omówiony powyżej typ roślinności, rozpowszechniony zresztą w strefie śródziemnomorskiej, znajduje odzwierciedlenie w zebranej grupie nazw rzek, strumieni, małych potoków (niejednokrotnie okresowych) i źródeł.

W analizowanej bazie semantycznej uwagę zwraca dość liczna reprezentacja nazw wodnych komponowanych, zawierających w członie identyfikującym nazwę roślinną (a nie termin hydrograficzny). Nie można wykluczyć, że tego typu jednostki nazewnicze mogły pierwotnie określać teren występowania obiektu wodnego. Warto jednak nadmienić, że wszystkie te nazwy, notowane w TLK¹¹, opatrzone zostały jednoznacznie hydrograficznymi kwalifikatorami typu ποταμός m. 'rzeka, strumień', ρυάκι n. (ew. ρυάξ) 'potok', πηγή f. 'źródło', πηγάδι n. 'studnia, źródła' etc. Ten rodzaj nazw złożonych stanowi niewątpliwie o specyfice kreteńskiej hydronimii. Z uwagi na ogólny mikrotoponimiczny charakter kreteńskiej hydronimii nazwy o rzeczonyj strukturze włączone zostały do poniższego zestawienia.

Kierując się zasadą racjonalnego uporządkowania, dokonałam w niniejszym opracowaniu podziału nazw wodnych na trzy podstawowe grupy¹²:

- A. Nazwy proste (*nomina simplicia*).
- B. Nazwy komponowane (*nomina composita*).
- C. Nazwy eliptyczne (*nomina elliptica*).

W każdej z tych trzech grup wyodrębniono nazwy wodne derywowane semantycznie (tj. powstałe w wyniku onimizacji równobrzmiących apelatywów) i derywowane słotwórczo. Przyjęty podział formalny umożliwia przeprowadzenie analizy strukturalnej członów dyferencyjnych nazw komponowanych lub nazw powstałych w wyniku elipsy terminu hydrograficznego.

Kreteńskie nazwy wodne pochodne od nazw roślin występujących na terenach leżących w sąsiedztwie hydroobiektów są reprezentowane przez następujące jednostki nazewnicze:

⁹ Por. ap. stgr. φρύγανον n. '1. suchy kij, pl. drzewo opałowe, chrust; 2. suche krzewy, suche zarośla'.

¹⁰ Omawiana formacja kolczastych krzewów i krzewinek we Francji określana jest jako *garig*, w Hiszpanii — jako *tomillares*, na Cyprze nosi nazwę *trachiotis*, w Izraelu zaś — *batha* (Bärtels, 2009, s. 100).

¹¹ Skrótem TLK oznaczono „Toponimiczny leksykon Kreta” (ngr. Τοπωνυμικό λεξικό της Κρήτης), utworzony na bazie niewydanego dotychczas zbioru około 30 000 kreteńskich toponimów, zestawionego w latach 1953–1957 z inicjatywy Towarzystwa Kreteńskich Studiów Historycznych (ngr. Εταιρεία Κρητικών Ιστορικών Μελετών). Zbiór jest obecnie przechowywany w bibliotece Muzeum Historii Kreta w Heraklionie (Spanakis, 1988, s. 518).

¹² Taki podział zgromadzonego materiału zastosowała m.in. A. Pospiszylowa (1990, s. 213–263); zob. także Kaczyńska, 2014, s. 196.

A. NAZWY PROSTE (nomina simplicia) (294):

Nazwy derywowane semantycznie (tj. powstałe w wyniku onimizacji) (294):

— nazwy wodne formalnie równe apelatywom oznaczającym rośliny (198):

a) w liczbie pojedynczej (134): XVII w.: *Stopxiti*||*Stopsati* (dzis. Ψαθί); XIX w.: †*Platanos*, †*Eléa*, Σφακάκι; XX w.: Αγκαβάνι, Αγγισαράκι, Αγράμπελα, Αγριοσυκιά, Αζιλακάκι, Ακονιζιά, Αμπέλα, Αμπελάκι, Ανεράτζι, Απιδιά, Απλατανάκι, Αρισμαρί||Σταρισμαρί, Αστυράκι, Αφρατί, Αφράτο (2), Αφρατούλι, Αφράτσι, Αχινόποδας, Βάγι, Βαϊά, Βαγιά (3), Βαγιωνιά, Βαρσάμι, Βασαρμάκι, Βόταμος||Βότομος, Βουρλιά, Δάφνη (2), Δεντρούλι, Δρυόπουλο, Δρυς (3), Ελιγιά, Ετέ, Εθιά, Καλαμάκι (2), Καλάμι (5), Καλαμίτσι (2), Καλαμούτσι, Καρά, Καρυδάκι (2), Καρύδι (2), Καρυδιά, Καστανιά (2), Κατσοπρίνι, Κερατίδι (2), Κερατοπούλα, Κισσός (2), Κλήμα (2), Κουκουναρά, Κουτσουρολιά, Λαψανάρι, Λιδάκι (2), Λιδακάκι, Λιδούρι, Λυγιά (2), Μάραθος, Μαυραπιδέ, Μαχερίδι, Μελιά, Μέντα, Μερθιά, Μηλιά, Μηλολιά, Μυρτιά (2), Νερατζιά, Ξιφαρόλι, Οδρύς, Πεύκη, Πλατανάκι (4), Πλατάνι (11), Πλάτανος (3), Πρίνος (4), Σκέλινας, Σκίδι (2), Σπάρτι, Σπάρτο, Συκιά (3), Συκίδι, Συκοπούλα, Σφάκα, Σφάκος, Σφακούδα, Σφακούρα, Σφαράγγι, Τσουνολέ, Φασκομηλιά, Φοίνικας, Χαζέλι, Ψαθί.

b) w liczbie mnogiej (64): XVII w.: †*Afrata* (2); XIX w.: †Ψάθες; XX w.: Αφρατούλια, Αχλάδες, Αγκουτσάκοι (2), Αρκολιές, Βαλσαμάκια, Βατούλια, Βουρλιές, Δάφνες, Καβάκια, Καλάμια||Καλιάμια (1 + 1), Καρές, Καροπούλια, Καρυδάκια, Καστανίδια, Καστανιές, Κουμαριές, Κυδωνιές (2), Κυπαρίσσια||Κυπαρίσσα (1 + 1), Λεμονιές (2), Λιάτικα (2), Λουπουνάρια, Μανταρινιές, Μαχαιρίδες, Μερτιές||Μερθιές (1 + 1), Μερτίδια, Μυρτιές (2), Μυρτές, Μουρνιδάκια, Νερατζές (3), Πευκάλια, Πεύκοι, Πιακές, Πλατανάκια (2), Πλατανάρια, Πλατάνια (2), Πλατάνοι (2), Πλιτούρια, Σέλινα, Σκίδια, Συκιές, Σφάκες, Σφάκια, Σφακιά, Σφακίδια (2), Σφακομηλιές, Φράτσια, Φτέρες;

— nazwy wodne formalnie równe apelatywom oznaczającym zbiory roślin (96):

a) w liczbie pojedynczej (92): XV w.: *Plataneus* (dzis. Πλατανιάς); XVI w.: †*Afratea* (*Αφρατέα||*Αφρατέας), *Platanea* (dzis. Πλατανιάς||Πλατανές); XVII w.: †*Afratea* (*Αφρατέα||*Αφρατέας), *Cuzura* (dzis. Κουτσουράς); XIX w.: †Ψαθές; XX w.: Αγκουτσακιάς, Αζιλακιάς (2), Ακρεβατέ, Αμυγδαλής (3), Αμπελιτσιάς, Απηγανιά, Αργουλιδιάς, Αρουπακιά, Ασπалаθιάς, Αφρατιάς||Αφραθιάς (1 + 1), Βατουδές||Βατουδιάς (1 + 1), Δασούρα, Δαφνές, Δρυγιαδές, Ερεικιά, Γουρουνιάς, Καλαμιώνας||Καλαμιώνιας||Καλαμιώνιας||Καλαμώνας (3 + 1 + 1 + 1), Καρδαμυλιά, Κατσοπρινιά, Κατσοπρινιάς, Κεχρέ, Κουμαρές (2), Κουμαριάς, Κουρμουλές, Κουτσουρέ,

Κρομμυδιά (2), Κρομμυδιάς, Κυπαρισσώνας, Λαθουρές, Λινιά, Λινές, Λιμπινές, Λουμπινές, Λυγαράς, Λυγαρές (2), Λυγιάς, Λυγιδές (2), Μαζιάς (2), Μαλαθρές, Μαναρολέ, Μαυριά, Μερταχωνιάς||Μερτακωνιάς (1 + 2), Μερταράς, Μυρταριά, Μυρτιάς (2), Μυρτιδιάς, Νεραντζές, Ξιφές, Πευκαράς, Πευκιάς (2), Πλατανές, Πλατανιάς (2), Πρινιάς, Πριναρές, Σπαρτές, Σφακιά, Σφακιάς, Σφακιδιάς (3), Φλομιάς||Φλομές, Φτερέ, Φυλλαδέ, Φυτέ, Χορτέ, Χρυσοξυλέ.

b) w liczbie mnogiej (4)¹³: Αγκαθιάδες, Απηγανιάδες, Ασπαλαθιάδες, Λιναρές.

B. NAZWY KOMPONOWANE (*nomina composita*) (160):

I. Ζloženia (80):

1. Nazwy wodne z apelatywem oznaczającym roślinę w członie dyferencyjnym i terminem hydrograficznym w członie identyfikującym (60):

a) w liczbie pojedynczej (57): Αβρασαμόνερο, Αγκαραθόρυακο, Αμυγαλόρυμα||Μυγαλόρυμα, Αμυγαλορύακο, Βαρσαμόνερο (5), Δαφνόρεμα||Δαφνόρυμα (3 + 1), Θυμόρυακο, Κισσοπόταμος, Κισσόρυμα, Κισσόνερο, Κληματόρεμα||Κληματόρυμα, Κληματσόρυμα, Κληματσόρυακο, Λιδόρυακο (2), Μαραθόρυακι, Μερτόρυακο, Πρινοπόταμος (3), Πρινόρυακο, Πρινόρυμα, Σφακιδόρυακο, Σφακόβρυση, Σφακόνερο, Σφακοπήγαδο, Σφακοπήγαϊδο, Σφακοπόταμος, Σφακόρυμα, Σφακοργύακι||Σφακορύακι (3 + 3), Σφακόρυακο||Σφακόρυακο (2 + 12), Φασκουλόρεμα;

b) w liczbie mnogiej (3): Απηγανόρυακα, Βαρσαμόνερα (2).

2. Nazwy wodne z apelatywem oznaczającym roślinę w członie identyfikującym (20):

a) w liczbie pojedynczej (15):

— z przymiotnikiem charakteryzującym (12): Αγκριγιοκάλαμο, Ασπρόλευκος, Γαλανοσκιά, Γέρω-Δρυς, Γερόσφακο, Γραμπέλα, Γραμπελέ, Καμπουρολιά, Ξεροκυπάρισσο, Παλιάμπελο, Πρικουσκιά, Φαντοσυσκιά;

— z rzeczownikiem oznaczającym sferę duchową (1): Νεραϊδοσυσκιά;

— z innym rzeczownikiem (2): Ανεμόπρινο, Κεντροβουρλιά;

b) w liczbie mnogiej (5):

— z przymiotnikiem charakteryzującym (4): Μονοκυπάρισσα, Ξεραπιδιές, Ξυνοσυκιές, Ρημάμπελα;

— z rzeczownikiem oznaczającym roślinę (1): Αχλαπάρες.

¹³ W języku nowogreckim możliwe jest tworzenie form pluralnych od rzeczowników zbiorowych, mimo że w starożytności collectiva były traktowane wyłącznie jako singularia tantum. Liczbę mnogą kolektywów odroślinnych poświadczają słowniki języka nowogreckiego, np. ngr. lud. πευκιάς m. 'las sosnowy', pl. πευκιάδες (Babinotis, 2002, s. 1396).

II. Zestawienia (80):

1. Nazwy wodne z terminem hydrograficznym w członie identyfikującym (35):
 - 1.1. Nazwa wodna z członem dyferencyjnym w formie (odroślinnej) przydawki przymiotnej (1): XVII w.: *Hıyarlı*¹⁴ *Dere*.
 - 1.2. Nazwy wodne w postaci zestawienia bliźniaczego¹⁵ z członem dyferencyjnym oznaczającym roślinę (2): XVII w.: †*Söğüt Deresi*; XX w.: *Βαγιά Ρυάκι*.
 - 1.3. Nazwy wodne z członem dyferencyjnym w formie przydawki dopełniaczowej od apelatywu oznaczającego roślinę (21):
 - a) w liczbie pojedynczej (20): της Αγριελιάς το Ρυάκι, της Αγριολιάς το Ρυάκι, του Δρυ ο Ποταμός, της Εδιάς το Νερό, της Καράς το Ρυάκι, της Καρές ο Ποταμός, της Καρές το Ρούμα, της Κερατιάς το Πέραμα, του Κισσού η Βρύση, της Μηλιάς||Μηλές το Πηγάδι, της Μηλιάς το Ρυάκι, της Μουρνιάς το Ρυάκι, του Πλατάνου η Βρύση, της Συκιάς το Νερό (2), της Συκιάς το Ρυάκι; w szyku odwrotnym: XIV w.: †*Riachi de la murè* (ngr. *το Ρυάκι της Μουρές), †*Riachi de plitù* (ngr. *το Ρυάκι του Πλωτού), †*Riachi de la sichıca* (ngr. *το Ρυάκι της Συκίτσας); XX w.: Ρυάκι της Κουτσούρας;
 - b) w liczbie mnogiej (1): της Καρές τα Ρυάκια.
 - 1.4. Nazwy wodne z członem dyferencyjnym w formie przydawki dopełniaczowej od apelatywu oznaczającego zbiór roślin (11): του Αγινιά το Ρυάκι, του Αστοιβιδιά το Πηγάδι, του Βουρλιδιά το Ρυάκι, της Βρουλιές το Ρούμα, του Δαφνέ ο Χείμαρρος, του Καρέ το Ρυάκι, της Κληματσές το Ρυάκι, του Μαυρέ ο Πόρος, του Πρινιά το Ρυάκι; w szyku odwrotnym: XIV w.: †*Riachi de la piganea* (ngr. *το Ρυάκι της Πηγανέας), †*Riachi de lo spartè* (ngr. *το Ρυάκι του Σπαρτέ).
2. Nazwy wodne z apelatywem oznaczającym roślinę w członie identyfikującym (45):
 - 2.1. Nazwy wodne z przydawką przymiotną w członie dyferencyjnym i apelatywem oznaczającym roślinę w członie identyfikującym (28):
 - a) w liczbie pojedynczej (14):
 - z przymiotnikiem charakteryzującym (12): Γέρος Πλάτανος (2), Γριά Βάγια, Καλή Κεραθιά||Καλή Κερατέ, Καϋμένος Βάτος, Καϋμένος Πεύκος, Μαγκούφικη Ελιά, Μακρά Ελιά, Μαύρη Συκιά, Μαύρο Κλήμα, Μοναχή Ελιά, Σκαμμένο Δρυ;

¹⁴ Przymiotnik *hıyarlı* 'ogórkowy' jest derywowany od rzeczownika *hıyar* 'ogórek' za pomocą produktywnego w języku tureckim sufiksu *-lı* (Kiranudhis, 2009, s. 433–465; Stachowski, 2007, s. 124–125). Formant *-lı* nie jest przyrostkiem nazwotwórczym.

¹⁵ Zagadnienie zestawień bliźniaczych w odniesieniu do nazw botanicznych omawia M. Nasińska (1972).

- z przysłówkiem w funkcji lokalizującej (2): Μέσα Πλάτανος, Πίσω Λυγιά;
- b) w liczbie mnogiej (13):
 - z przymiotnikiem charakteryzującym (6): Γαλανές Συκιές, Μακροί Πλατάνοι, Μαύρα Κλήματα, Μεγάλες Σφάκες, Πλατές Ελυγιές, Πολλές Συκές;
 - z liczebnikiem (4): Δύο Ελιές (2), Τρία Πλατανάκια, Τρεις Ελιές, Τρεις Πεύκοι;
 - z przysłówkiem w funkcji lokalizującej (3): Μέσα Βουρλιές, Μέσα Πλατάνοι, Πέρα Καρές;
- 2.2. Nazwy wodne z przydawką przymiotną w członie dyferencyjnym i apelatywem oznaczającym zbiór roślin w członie identyfikującym (5):
 - z przymiotnikiem charakteryzującym (2): Πλαθειά Μερθιά, Μαύρο Δάσος;
 - z przysłówkiem w funkcji lokalizującej (3): Επάνω Λυγαράς, Κάτω Λινές, Κάτω Λυγαράς;
- 2.3. Nazwy wodne z przydawką dopełniaczową w członie dyferencyjnym i apelatywem oznaczającym roślinę w członie identyfikującym (11):
 - a) w liczbie pojedynczej (7):
 - z rzeczownikiem oznaczającym roślinę (2): του Αγρελού το Ρίζωμα; w s z y k u o d w o t n y m: Ρίζα της Συκιάς;
 - z nazwą osobową (5): του Κατσιρντή η Αχλάδα, του Κοπανά ο Πλάτανος, του Κουράτορα ο Απλάτανος, του Ποντικού ο Πλάτανος, του Ψαρού ο Πλάτανος;
 - b) w liczbie mnogiej (4):
 - z nazwą osobową (4): του Ανδριανού οι Πεύκοι, του Μπαντουβά τα Αμπέλια, του Παπά τα Μουρέλα, του Ψαρή οι Ελιές.
- 2.4. Nazwa wodna z przydawką dopełniaczową w członie dyferencyjnym i apelatywem oznaczającym zbiór roślin w członie identyfikującym (1): z nazwą osobową (1): του Γιαγούδη ο Μερθιάς.

C. NAZWY ELIPTYCZNE (*nomina elliptica*) (14):

- 1. Nazwy przymiotnikowe (z elipsą terminu hydrograficznego) (9):
 - nazwy powstałe w wyniku derywacji sufiksальной (9):
 - a) w liczbie pojedynczej (6):
 - z suf. -ικός (1): XV w.: †*Platanicum* [*sc. flumen*] (= ngr. *Πλατανικό);
 - z suf. -αίος||-εος (1): XV w.: †*Lineus* (= ngr. *Λιναίος||*Λίνεος);
 - z suf. -(ι)άρης (1): Δρυγιάρης;
 - z suf. -ερός (1): Κληματερό;
 - z suf. -ωπός (1): Μαραθωπό;
 - z suf. -ούσα (< *-ό-φεντjα) (1): Γραμβούσα;

- b) w liczbie mnogiej (3):
 z suf. kolektywnym -ερός (2): Κληματερά, Κληματσερά;
 z suf. kolektywnym -ωπός (1): Βατωπά.
2. Nazwy rzeczownikowe (z elipsą terminu hydrograficznego) (5):
 2.1. Nazwy wodne z apelatywem oznaczającym roślinę w przydawce dopełniaczowej (4): της Κεραθιάς, του Ρογδιού, της Σφάκας, της Χλάδας.
 2.2. Nazwy wodne z apelatywem oznaczającym zbiór roślin w przydawce dopełniaczowej (1): της Φλομές.

Nazwy wodne utworzone od podstawy roślinnej charakteryzują się dość dużą produktywnością (468 przykładów); stanowią one 10% ogółu kreteńskich nazw wodnych, co plasuje analizowaną bazę na siódmej pozycji (Kaczyńska, 2014, s. 199).

Jak wynika z powyższego zestawienia, tylko 22 hydronimy pochodne od nazw roślinnych poświadczone zostały przed XX w., z czego pięć odnotowano w tym samym średniowiecznym dokumencie z 1343 r., dotyczącym bieżących spraw związanych z rejonem płaskowyżu Lasíthi: *Riachi de la murè*, *Riachi de la piganea*, *Riachi de plitù*, *Riachi de la sichiça*, *Riachi de lo spartè* (Spanakis, 1984, s. 10–14). Cennym źródłem do badań nad kreteńską hydronimią okazuje się praca C. Buondelmontiego „*Descriptio Insule Crete*” (datowana na 1415 r.), zawierająca dwie nazwy odfitonimiczne dwóch dużych, jak na warunki Krety, rzek całorocznych: *Platanicum* (sc. *flumen*) i *Lineus* (dzisiaj odpowiednio: *Plataniás* i *Jeropótamos* a. *Malonítis*). Z XV stulecia pochodzi również nazwa *Plataneus*. W XVI w. odnotowano dwa hydronimy: *Afratea* i *Platanea*. Źródła siedemnastowieczne ujawniły siedem nazw wodnych z analizowanej bazy: *Afratea*, *Afrata* (2), *Cuzura*, *Stopxiti*||*Stopsati*. Z archiwum tureckiego (1671 r.) pochodzi nazwa *Söğüt Deresi*, odnosząca się do obecnego Ghazanós Potamós, strumienia płynącego na zachód od miasta Heraklion, oraz nazwa *Hiyarlı Dere*, określająca rzekę Karterós (a. Astrakianós), jeden z głównych cieków centralnej Krety. W XIX w. poświadczono pięć kolejnych nazw: *Platanos*, *Eléa*, Σφακάκι, Ψάθες i Ψαθές. Spośród wymienionych tu hydronimów tylko pięć przetrwało do naszych czasów: *Cuzura* (dzis. Κουτσουράς), *Platanea* (dzis. Πλατανιάς||Πλατανές, zwana też Σφακόρυακο), *Plataneus* (dzis. Πλατανιάς, zwany też Κερίτης||Καιρίτης), *Stopxiti*||*Stopsati* (dzis. Ψαθί) oraz Σφακάκι.

Zdecydowana większość nazw wodnych, bo aż 95,3%, ma późną, dwudziestowieczną atestację. Nie można oczywiście wykluczyć, że część z nich funkcjonowała już w XIX w.

Chronologia zapisów kreteńskich nazw wodnych pochodnych od nazw roślin

Wiek	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	Razem
Liczba	–	5	3	2	7	–	5	446	468
%	0	1,1	0,6	0,4	1,5	0	1,1	95,3	100

Źródło: opracowanie własne

W wyniku analizy strukturalnej przeprowadzonej na podstawie omawianej bazy semantycznej wynotowano jednostki onimiczne reprezentujące trzy podstawowe grupy nazw. Najliczniejszy zbiór tworzą nazwy proste, obejmujące łącznie 294 hydronimy (62,9%). W postaci komponowanej wystąpiło 160 nazw wodnych (34,1%). Tylko 14 jednostek nazewniczych (3%) powstało w wyniku elipsy terminu hydrograficznego.

Nazwy proste reprezentowane są tylko przez nazwy utworzone wprost od apelatywnych określeń roślin (198 nazw, w tym 64 w liczbie mnogiej) i kolektywnych apelatywów odfitonimicznych (96 nazw, w tym cztery w liczbie mnogiej). Typ hydronimów powstałych w procesie onimizacji wyrazów pospolitych oznaczających pojedyncze gatunki roślin należy do najproduktywniejszych w niniejszej bazie. Stanowią one 42,3% ogólnej liczby badanych nazw.

W grupie nazw prostych znalazły się cztery hydronimy: Κουτσουράς, Πλατανιάς, Πλατανές||Πλατανιάς oraz Σφακάκι, z których ponowione zostały potwierdzone w późniejszych zapisach nazwy miejscowe (Spanakis, 1993, s. 435, 640–641, 749).

Na drugim miejscu pod względem produktywności znajdują się nazwy komponowane (160 przykładów). Wśród compositów najwięcej poświadczeń mają złożenia syntetyczne typu: Πρινοπόταμος, Μερτόρυακο, Κληματορούμα, Σφακόβρυση, Βαρσαμόνερο, zawierające w członie identyfikującym apelatyw hydrograficzny (60 nazw). W ich obrębie wyróżniono trzy nazwy w formie pluralnej: Απηγανόργυακα, Βαρσαμόνερα (2). Mniej liczną, bo obejmującą 20 jednostek (w tym 5 w liczbie mnogiej), grupę, tworzą nazwy wodne w postaci złożzeń substantywnych, zawierające w komponencie utożsamiającym nazwę roślinną, np.: Ανεμόπρινο, Γαλανοσκιά, Παλιάμπελο, Ρημάμπελα (pl.). W członach określających obserwujemy przymiotniki bądź rzeczowniki charakteryzujące nadrzędnik fitonimiczny (np.: Γερόσφακο, Μονοκυπάρισσα, Νεραΐδοσκιά). W sumie złożenia stanowią 50% (= 80 nazw) wszystkich formacji komponowanych omawianej bazy.

W postaci zestawień syntaktycznych wystąpiło 80 jednostek onimicznych (co daje dokładnie połowę wszystkich compositów). Pośród nazw o strukturze zestawień odnotowano 35 hydronimów zawierających w członie identyfikującym termin hydrograficzny (np. της Αγριολιάς το Ρυάκι) i 45 nazw zawierających w części nadrzędnej wyraz pospolity wskazujący na roślinę (np. Γέρος Πλάτανος) lub zbiór roślin (np. Μαύρο Δάσος). W grupie onimów z apelatywnym określeniem wody w elemencie identyfikującym znalazły się jedna nazwa z przydawką przymiotnikową i dwie w formie zestawienia bliźniaczego. W klasie tej dominuje zresztą model strukturalny z fitonimem lub collectivum odroślinnym w przydawce dopełniaczowej (odpowiednio: 21 i 11 nazw),

np.: του Κισσού η Βρύση, του Δαφνέ ο Χείμαρρος. Zanotowano jeden przykład nazwy z terminem hydrograficznym w liczbie mnogiej: της Καρές τα Ρυάκια. W szyku odwrotnym (tj. z członem utożsamiającym w pierwszej części zestawienia) wystąpiło pięć hydronimów o czternastowiecznej proveniencji: *Riachi de la murè*, *Riachi de la piganea*, *Riachi de plitù*, *Riachi de la sichiça*, *Riachi de lo spartè*.

Hydronimy zawierające w drugim elemencie składowym określenie odroślinne reprezentowane są przede wszystkim przez zestawienia o strukturze: przydawka przymiotna w członie dyferencyjnym i fitonim lub kolektywny apelatyw odfitonimiczny w członie identyfikującym. W sumie wyróżniono odpowiednio 28 nazw typu Μαγκούφικη Ελιά i pięć nazw typu Πλαθειά Μερθιά¹⁶. W tej grupie odnotowano 14 jednostek hydronimicznych w liczbie mnogiej, np.: Μακροί Πλατάνοι, Πλατές Ελυγιές. W funkcji dyferencyjnej tych struktur wystąpiły przymiotniki (np. Καυμένος Πεύκος), liczebniki (np. Δύο Ελιές, Τρία Πλατανάκια) lub przysłowki lokalizujące (np. Μέσα Πλάτανος, Πέρα Καρές, Κάτω Λυγαράς).

Zbiór formacji analitycznych o podstawie fitonimicznej uzupełnia 11 zestawień z atrybutem genetywnym w członie wyróżniającym (w tym cztery poświadczony w liczbie mnogiej). Pośród nich uwagę zwracają dwie jednostki nazewnictwa zawierające w członie identyfikującym apelatywne określenie części rośliny (ρίζωμα, ρίζα 'korzeń') i nazwę roślinną w członie dyferencyjnym: του Αγρελού το Ρίζωμα i Ρίζα της Συκιάς (nazwa zanotowana w szyku odwrotnym). W członach dyferencyjnych pozostałych dziewięciu struktur zestawieniowych zanotowano nazwy osobowe (nazwiska, przezwiska, etnonim), np.: του Κουράτορα ο Απλάτανος, του Γιαγούδη ο Μερθιάς (coll.).

Warto zauważyć, że na 160 nazw wodnych komponowanych 95 formacji zawiera termin hydrograficzny. Dla pozostałych 65 jednostek motywem nazwotwórczym stała się wyłącznie szata roślinna. Oznacza to, że wśród ogólnej liczby kreteńskich hydronimów o nazwach pochodzących od określeń okazów lokalnej flory tylko co piąty zawiera wyraźne odniesienie do rodzaju nazwanego obiektu wodnego.

W zasobie kreteńskich hydronimów pochodzących od baz roślinnych zanotowano 14 tworów eliptycznych. Wśród nich wyróżniono dziewięć adiektywnych struktur eliptycznych, w tym trzy w postaci pluralnej. Dwa hydronimy, dziś zanikłe, poświadczone zostały już w XV w. Wszystkie nazwy przymiotnikowe powstały w wyniku derywacji sufiksальной. Przy użyciu sufiksu -ερός uformowano

¹⁶ W. Szulowska i E. Wolnicz-Pawłowska (2001) wymieniają w zbiorze polskich hydronimów formacje o strukturze zestawień, zawierające w członie identyfikującym określenie odroślinne, np.: *Czarny Pniak*, *Duża Dąbrowa*, *Duża Dębina*, *Zielony Dąb*, *Mały Orzech*, *Biała Werba*, *Biała Bereza*, *Czarna Olszyna*, *Złota Werba*, *Czarny Las*.

trzy nazwy, wszystkie derywowane od apelatywu κλήμα 'winna latorośl, *Vitis vinifera* L.'. Za pomocą formantu -ωπός utworzono dwa hydronimy. Pozostałe przyrostki -ικός, -αίος||-εος, -(ι)άρης, -ούσα¹⁷ reprezentowane są przez pojedyncze przykłady. Z powyższego zestawienia wynika, że odroślinne nazwy wodne wykazują niewielkie zróżnicowanie formalne.

W wyniku elipsy terminu hydrograficznego powstało pięć nazw wodnych: cztery zawierające określenie roślinie w formie genetywnej w członie dyferencyjnym i jedna z kolektywnym apelatywem odfitonimicznym.

Analiza słowotwórcza zgromadzonego materiału pozwala sformułować wnioski dotyczące budowy kreteńskich hydronimów odroślinnych. Okazuje się, że nazwy wodne o podstawie fitonimicznej charakteryzuje nader skromny udział formacji derywowanych. Spośród 468 nazw wodnych wyodrębniono dziewięć struktur adiektywnych utworzonych przez derywację sufiksálną (wszystkie reprezentują nomina elliptica), co stanowi zaledwie 1,9% ogólnej liczby nazw w bazie. Oznacza to, że aż 98,1% hydronimów o motywacji roślinnej należy do jednostek powstałych w wyniku kreacji semantycznej.

W omawianej bazie semantycznej ważne miejsce zajmują formacje kolektywne poświadczone 114 przykładami. W wyniku onimizacji kolektywów powstała imponująca liczba hydronimów kreteńskich — w sumie 96, co daje 20,5% wszystkich nazw wodnych. Należy podkreślić, iż cztery nazwy wodne o tej genezie poświadczone zostały w liczbie mnogiej: Αγκαθιάδες, Απηγανιάδες, Ασπαλαθιάδες, Λιναρές. W nazwach o strukturze zestawieniowej collectiva odfitonimiczne wystąpiły zarówno w członach dyferencyjnych (12), jak i identyfikujących (6). Nie ulega wątpliwości, że rzeczowniki zbiorowe określały najpierw teren, obfitujący w dany rodzaj roślinności, a dopiero później stawały się podstawami nazw znajdujących się na nim obiektów wodnych. Hydronimy urobione od kolektywów odroślinnych znane są już od starożytności: Πετλεύς (< ap. πετέα f. 'wiąz'), *Plataneus* = stgr. *Πλατανεύς = ngr. Πλατανιάς (< ap. πλάτανος f. 'platan'). W materiale hydronimicznym nowożytnej Krety wynotowano sześć jednostek nazewniczych związanych z derywatami kolektywnymi, wszystkie poświadczone w czasach weneckiej okupacji Krety: †*Afratea* (2) (ngr. *Αφρατέα||*Αφρατέας), *Plataneus* (dzis. Πλατανιάς), *Platanea* (dzis. Πλατανιάς||Πλατανές), †*Riachi de la piganea* (ngr. *το Ρυάκι της Πηγαεάς), †*Riachi de lo spartè* (ngr. *το Ρυάκι του Σπαρτέ). Nazwy wodne o tej samej

17 Por. antyczne hydronimy derywowane sufiksem *-φεσσα (< pagr. *-φεντια): Κισσόεσσα, forma kontrahowana Κισσοῦσσα (< stgr. ap. κισσός m. 'bluszcz'); Μυρτώεσσα (< stgr. ap. μύρτος f. 'mirt'). Odpowiednikiem męskim sufiksu *-φεσσα jest *-φεντ-ς, gen. sg. *-φεντ-ος, skąd w dialektach greckich na skutek kontrakcji -οῦς, gen. sg. -οῦντος, np.: Δαφνοῦς (< stgr. ap. δάφνη f. 'wawrzyn'); Ἐλαιοῦς (< stgr. ap. ἔλαια f. 'drzewo oliwne'); Μαλοῦς (< stgr. dial. ap. μάλεά f. 'jabłoń'); Σελινοῦς (< stgr. ap. σέλινον n. 'seler').

genezie obserwujemy również w hydronimii polskiej: *Brzezie, Cisie, Lipie, Wierzbie, Dębina, Olszyna*¹⁸.

Typ nazw pochodnych od formacji kolektywnych jest niezwykle żywy w hydronimii, także w (mikro)toponimii greckiej (Simeonidhis, 2010, s. 98–100; 2015, s. 38–40). Największą produktywność w tworzeniu greckich (kreteńskich) nazw kolektywnych wykazuje substancywny sufiks -ιάς||-ές (m.), wywodzący się ze stgr. formantu -εύς (etap pośredni stanowi gr.-biz. -έας)¹⁹; por. odnotowaną przez C. Buondelmontiego w 1415 r. nazwę rzeki *Plataneus* (*Πλατανεύς), która nosi dziś miano Πλατανιάς. Za żeński odpowiednik sufiksu -ιάς||-ές należy uznać udokumentowany w 24 hydronimach formant -ιά||-έ, reprezentujący gr.-biz. -έα (Ikonomu, 1984, s. 238).

Sufiksy -ιάς i -ιά w ogólnogreckim brzmieniu utrzymują się w obu wschodnich nomosach (Iraklio, Lasithi) i w zachodniej części nomosu Chaniá, podczas gdy w pozostałych rejonach wyspy (eparchie: Sfakiá, Apokóronas, Réthimno, Ájos Wasileos, Amári i część eparchii Sélino, Kidhónia i Milopótamos) przybierają one dialektalną postać: -ές (m.) i -έ (f.); por. pary hydronimów: Κουμαριάς : Κουμαρές; Λυγαριάς : Λυγαρές; Πλατανιάς : Πλατανές. Formy derywowane za pomocą sufiksu -ιάς dominują nad formami dialektalnymi w stosunku 43 : 30 (-ιάς : -ές). W przypadku struktur żeńskich dostrzegamy niewielką przewagę form dialektalnych zakończonych na -έ (13 : 11). W grupie nazw wodnych pochodnych od kolektywów zarejestrowano siedem hydronimów derywowanych za pomocą sufiksu kolektywnego -(t)ώνας, wykazującego genezę starożytną (< stgr. -ών)²⁰. Sześć przykładów uformowanych zostało na bazie fitonimu κάλαμος 'trzcina laskowa': Καλαμιώνας||Καλαμιώνιας||Καλαμιώνιας||Καλαμιώνιας; jedna nazwa zawiera w podstawie apelatyw κυπαρίσσι 'cyprys': Κυπαρισσώνας. Trzy jednostki nazewnicze stanowią derywaty powstałe przy udziale formantu rozszerzonego -ακ-ωνιάς||-αχ-ωνιάς od leksemu gwarowego μερτιά 'mirt': Μερταχωνιάς||Μερτακωνιάς. Na zbiorowe określenie drzew wskazują dwie nazwy: Δασούρα i Μαύρο Δάσος.

Z analizy hydronimów pochodzących od nazw roślin można wyprowadzić pewne wnioski dotyczące środowiska naturalnego Krety. Zauważono, że podstawę większości hydronimów kreteńskich stanowią przede wszystkim nazwy

¹⁸ Zob. Szulowska, Wolnicz-Pawłowska 2001. Hydronomaści polscy wszystkie tego rodzaju nazwy traktują jako pierwotne nazwy terenowe, chociaż nie posiadają one atestacji źródłowej (Rieger, 1969, s. 197; Rieger, Wolnicz-Pawłowska, 1975, s. 174).

¹⁹ Por. liczne toponimy starożytne, np.: Σχινεύς, Πρινεύς, Φελλεύς (Schwyzer, 1939, s. 476).

²⁰ Por. starożytne nazwy wodne: Ἀλιζών (< stmac. ap. ἀλιζα f. 'topola'), Ἐλικών (< stgr. ap. ἐλική f. 'wierzba'), Πλατανιστών (< stgr. ap. πλατάνιστος m. 'platan'). Sufiks -ών (m.) dokumentują liczne apelatywy periektywne, np.: ἐλαιών 'gaj oliwny', ῥοδών 'ogród różany; bukiet róż', πλατανών 'gaj platanowy', πευκών 'las sosnowy', zob. Ikonomu, 1984, s. 238. Typ odroślinnych nazw kolektywnych (np.: Μαραθών, Συκιών, Δονακών, Κρομμυών) był szczególnie żywy w toponimii starogreckiej (Brugmann, 1913, s. 221; Eijkman, 1929, s. 30–35; Schwyzer, 1939, s. 488).

drzew (261 — 55,8%). Odbicie w hydronimii kreteńskiej znalazło 197 nazw drzew dziko rosnących i 64 nazwy drzew owocowych (np.: λεμονιά, νεραντζιά, μανταρινιά, απιδιά, μηλιά). Apelatywy oznaczające krzewy tworzą podstawę 106 nazw (22,6%). Rośliny łąkowe i leśne, a także uprawne stały się bazą dla — odpowiednio — 68 i 34 hydronimów. Określenia wodnych roślin nadbrzeżnych stanowią 10,5% (= 49) wszystkich fitonimów. Oznacza to, że co dziesiąty hydronim nawiązuje do nazwy trzciny laskowej (καλάμι), pałki wodnej (αφράτο, ψάθα) bądź situ (βούρλο), rosnących nad brzegami zbiornika wodnego. Zresztą bujna gęstwina zielonych trzcin, o wysokości sięgającej nawet 4 m, pozwala już z oddali rozpoznać w terenie koryta rzeczne, również te suche, tak charakterystyczne dla krajobrazu Krety.

W kreteńskich nazwach wodnych utrwalone zostały nie tylko apelatywne określenia drzew uprawnych i dziko rosnących, lecz także (choć w niewielkim stopniu) nazwy ich owoców, np.: Ανεράτζι ('owoc pomarańczy gorzkiej'), Καρύδι ('orzech'), Κερατίδι ('owoc chleba świętojańskiego, zwanego też szarańczynem strąkowym'), Ρόγδι ('owoc drzewa granatu, granat'). Na części roślin wskazują nazwy typu: Βάγι ('gałąź palmowa'), του Αγρελού το Ρίζωμα ('korzeń dzikiej oliwki'), Ρίζα της Συκιάς ('korzeń figowca pospolitego').

Wśród nazw różnych gatunków roślin największą produktywność w hydronimii wykazuje nazwa oleandra pospolitego, określanego na Krecie dialektalnym terminem σφάκα. Czterdzieści sześć przykładów nazw powstałych od określenia oleandra stanowi 10,5% ogólnej liczby hydronimów analizowanej bazy. Ten krzew ozdobny, dochodzący nawet do 4 m wysokości, porasta całą wyspę. Można go spotkać nad brzegami cieków, w suchych łożyskach rzek i potoków, zawsze w pobliżu wody gruntowej. Drugą pozycję w tej klasyfikacji zajmuje platan (44 — 9,4%), długowieczne drzewo rosnące przeważnie w miejscach obfitujących w wodę, najczęściej nad brzegami rozmaitych zbiorników wodnych. Platany występują zarówno na terenach nizinnych, jak i wysoko w górach, nawet powyżej 1500 m n.p.m. (Sfikas, 2000, s. 92). Dalsze miejsca zajmują: dąb wiecznie zielony (29), uprawne lub dziko rosnące drzewo oliwne (26), figowiec (22), różne odmiany winorośli (22), mirt (21), trzcina (19), orzech włoski (15), mięta polaj (14), gatunek pałki wodnej (13), niepokalanek pieprzowy (13), wawrzyn (10), palma (9) i sosna (9).

Apelatywne określenia roślin wystąpiły również w członach dyferencyjnych nazw wodnych komponowanych, zaklasyfikowanych do dwóch różnych baz semantycznych. W grupie hydronimów pochodnych od nazw oznaczających konfigurację terenu wyróżniono 17 przykładów: Αθυμόλακκος, Ασπαλαθόλακκος, Ατζιτσαρόλακκος, Αγλαδόλακκο, Βατολάκκι, Καλαμόπλαγο, Κρινόπετρα, Λινοκάμπια, Λινοκόλυμπος, Λινοκόλυμποι (2), Λινοσέλι, του Λιοπρίνου το Λαγκούφι, του Πλατάνου ο Λαγγός, του Πρίνου το Πλάι, Σησαμόλακκος, Συκόλακκο, Φτερόλακκος. Trzy apelatywy odrosłinne stanowią komponent dyfe-

rencyjny nazw kulturowych: Βατοπεζούλα, Λουμπινοχώραφο, του Πλατανακιού το Καλύβι. Wiele fitonimów utrwalono w nazwach terenowych, z których ponownie zostały kreteńskie nazwy wodne. Należy też dodać, że w wyniku analizy semantycznej wszystkich hydronimów kreteńskich wyodrębniono 16 nazw, co do których można przypuszczać, że pochodzą od fitonimów (nazwy te uznałam za dwuznaczne).

Poniżej wyszczególniono wszystkie nazwy roślinne stanowiące bazę derywacyjną kreteńskich nazw wodnych. W zestawieniu uwzględniono również fitonimy stanowiące człony dyferencyjne nazw złożonych, zaklasyfikowanych do innych grup semantycznych:

— nazwy roślin wodnych nadbrzeżnych: kret. αφράτο ('pałka dominikańska'); βούρλο, kret. βρουλό||βουρλιά ('hołoszeń główkowaty'); κάλαμος||καλάμι ('trzcina laskowa'); σπάρτο ('rózgowiec sitowy'); kret. ψάθα ('pałka dominikańska');

— nazwy roślin łąkowych i leśnych: kret. αγκάβανος ('ostropest plamisty'); αγκάθι ('gat. popłochu'); kret. (α)γούδουρας ('dziurawiec zwyczajny'); αγράμπελα ('gat. płożącej się rośliny ozdobnej'); kret. αγραχτουλλίδα||αδραχτυλλίνος ('krokosz wełnisty'); αγριοκρεμμύδα ('cebula morska'); αγριοσέλινο ('przewłoka czarna'); kret. αζόγυρος ('palnik cuchnący'); kret. ακόκλαστρος||ακρόκλαστος ('krokosz wełnisty'); kret. ακονυζιά||ακονυζιά||ακονυζέ ('oman lepki'); απήγανος ('ruta zwyczajna'); αράπης ('żmijowiec'); kret. άρδαχτι ('podgat. krokosza wełnistego'); kret. αρισμαρί ('rozmarn lekarski'); kret. ατζγκάζωτο ('pięciornik gęsi'); kret. ασκέλα||ασκίλα ('asfodel letni' lub 'cebula morska'); kret. ασφενδυλιά ('asfodel letni'); kret. βάρσαμο||βάλασαμο||βάσαρμος ('mięta polej'); βηκίο ('podbiał pospolity'); βίκος ('wyka siewna'); βλίτο ('gat. szarlatu'); ngr. dial. βότομος||βόταμος ('turzycza brzegowa'); γεράνι ('bodziszek cuchnący'); kret. γέροντας ('lulek biały'); δίκταμος||δίκταμο ('lebiodka kreteńska'); kret. θύμος||αθύμος = ngr. θυμάρι ('gat. macierzanki'); κάρδαμο, kret. καρδαμιλίδα ('pieprzycza siewna'); καρούμπος ('zapaliczka tangerska'); kret. κατσούλα ('heban kreteński'); dial. καρυοφύλλο, kret. καρεφύλλι || καραφύλλι = ngr. γαρύφαλλο ('goździk ogrodowy'); kret. κεντούκλα ('traganek wąskolistny'); κράμβη ('kapusta kreteńska'); κρινάκι του βουνού ('szafran Siebera'); κρίνο||κρίνος ('lilia biała'); λαψάνα, kret. λαψανίδα ('hirszfeldia szara'); ξίφι||ξίφος ('mieczyk polny'); kret. μάζα ('gat. trawy zw. palczatką'); μάραθο||μάραθος ('koper włoski'); μαχαρίδα ('imperata cylindryczna'); μέλισσα ('melisa lekarska'); μέντα ('mięta'); lud. σιντερίτης = ngr. σιδερίτης ('gojnik syryjski'); σκούλος ('weźymord kreteński' a. 'kozibród porolistny'); σκυλλοκρεμμύδα ('cebula morska'); kret. σταρίδα ('weźymord kreteński'); σφάκα ('szałwia krzewiasta'); kret. σφαράγγι||ασφαράγγι||σπαραγγιά ('dziki szparag'); φασκομηλιά, kret. σφακομηλιά ('gat. szałwi'); φλόμος||φλώμος

(‘wilczomleczone błękitnawy’); φτερή (‘orliczka kreteńska’); χελιδόνι (‘glistnik jaskółcze ziele’); ψακή (‘złocień dalmatyński’ a. ‘złocień maruna’), kret. ψ(ι)ακή (‘barwinek większy’);

— nazwy roślin uprawnych: kret. αγγουρίδα (‘niedojrzałe winne grono’); αμπέλι (‘winorośl właściwa’); γόγγυλο||γογγύλι (‘rzepa właściwa’); kret. καθούνη||καούνι = ngr. πεπόνι (‘melon’); καλαμπόκι, kret. καλαμπούκι (‘kukurydza zwyczajna’); κεχρί (‘proso zwyczajne’); κλήμα (‘winorośl właściwa’); κολοκύθη (‘dynia zwyczajna’); kret. κοτσυφός||κοτσυφάλι (‘gat. winogrona o ciemnym kolorze’); κουκ(κ)ί||κουκ(κ)ιά (‘bób zwyczajny’); κρεμμύδι, kret. κρομμύδι (‘cebula zwyczajna’); κριθάρι (‘jęczmień’); λαθούρι (‘groszek’); kret. λιάτικο (‘gat. winorośli o białych winogronach dojrzewających latem’); λινάρι||λίνο (‘len zwyczajny’); kret. λογάδα (‘gat. winorośli’); kret. λουπουνάρι||λουμπίνος = ngr. λούπινο||λούπινος (‘lubin biały’); kret. μαναρόλι = ngr. μιτζέλι (‘groch zwyczajny’); kret. ξενικό (‘kukurydza zwyczajna’); kret. πλατό (‘gat. winorośli o ciemnych gronach’); kret. (Reth.) ρουσσέ (‘gat. winorośli o czerwonych gronach’); ρεβίθι, kret. ροβίθι (‘ciecierzyca pospolita’); σέλινο (‘seler zwyczajny’); kret. σιντερίτης = ngr. σιδερίτης (‘czerwone winogrono należące do odmiany późno dojrzewającej’); σταφύλι (‘winorośl, winogrono’); kret. συρίκι (‘gat. winorośli o małych, czarnych gronach’); kret. σφαράγγι||σφαράγγι (‘młoda winorośl, która jeszcze się nie rozwinęła i nie zakwitła’); kret. φυλλάδα (‘kapusta’ a. ‘oleander pospolity’); kret. φύτι (‘młoda winorośl jedno- lub dwuroczna’); kret. χασίλι||χασίλι (‘zboże’, zwłaszcza ‘jęczmień’);

— nazwy krzewów: kret. αγγίσαρος||αγκίσαρος||ατζίσαρος (‘czystek kreteński’); αγκάραθος (‘żeleźniak krzewiasty’); αγράμπελη (‘dzika winorośl’); ακρέβατος (‘kolcorośl szorstki’); αμπέλι (‘dzika winorośl’); ασπάλαθος (‘kalikotome omszone’); αστοιβίδα (‘krwiściąg ciernisty’); αστύρακας (‘strykowiec lekarski’); kret. αχινόποδας||ασκίνοπόδι (‘janowiec ciernisty’); βάτος (‘jeżyna śródziemnomorska’); κίκι (‘rącznik pospolity’); κισσός (‘bluszcz pospolity’); κουμαριά (‘chróstcina jagodna’); κούμαρο (‘owoc chróstciny jagodnej’); λυγαριά, kret. λυγιά (‘niepokalanek pieprzowy’); kret. λουτσιά||λουτσέ (‘berberys kreteński’); kret. μαύρη (‘szakłak ciernisty’); μύρτος||μυρτιά, kret. μυρτέ||μερτιά||μερθιά||μερδιά (‘mirt zwyczajny’); ρείκι, kret. έρεικος||ρείκος (‘wrzosiec drzewiasty’); kret. σφάκα = ngr. πικροδάφνη (‘oleander pospolity’); τζιτζυφιά (‘głożyna pospolita’); φούσκα (‘moszenki południowe’ a. ‘gat. gliki’); χρυσόξυλο (‘perukowiec podolski’); kret. ψιακή||πιακή (‘bluszcz czarny’ a. ‘barwinek większy’);

— nazwy drzew i ich owoców: kret. αγκουτσάκος||αγκούτσακας (‘grusza migdałolistna’); αγριελιά, kret. αγρελός||αργολίδι (‘oliwka dzika’); kret. αγριοσυκιά||αγροσυκιά (‘dziki figowiec’ a. ‘orpuncja figowa’); kret. αζίλακας (‘dąb ostrolistny’); kret. αμπελίτσα||αμπελιτσία (‘brzostownica kreteńska’); αμυγδαλιά

(‘drzewo migdałowe’); αμύγδαλος (‘migdał gorzki’); kret. ανεμολέ (‘licha oliwka’); kret. απιδιά||απιδέ = ngr. αχλαδιά (‘grusza pospolita’); kret. αρκολιά = ngr. αγριελιά (‘dzika oliwka’); kret. ασφένταμος = ngr. σφένδαμνος||σφενδάμι (‘klon wiecznie zielony’); zachkret. αχλάδα = wschkret. αχλαδιά (‘grusza migdałolistna’); βάγι (‘gałąź palmowa’); βαιά||βαγιά||βαινιά||βαγιωνιά (‘drzewo palmowe’ a. ‘daktylowiec kreteński’, a. ‘wawrzyn szlachetny’); γαλανοσκιά (‘gat. figi’); δάφνη (‘wawrzyn szlachetny’); δρυς||ντρυς (‘dąb taborowy’); δρυγιάς||ντρυγιάς (‘gat. dębu’, zwł. ‘dąb omszony’); kret. εθιά||ετέ||εδιά (‘wierzba biała’); ελιά, kret. ελιγιά (‘oliwka europejska’); καβάκι (‘czarna topola’); καρύδι (‘owoc orzecha włoskiego’); καρυδιά, kret. καρά||καρέ (‘orzech włoski’); καστανιά (‘kasztan jadalny’); kret. κατσοπρίνι = ngr. πουρνάρι (‘dąb kermesowy’); κέδρος (‘cedr’ a. ‘jałowiec cedrowy’); kret. κερατιά||zach.kret. κερατέ = ngr. χαρουπιά (‘chleb świętojański’); κερατιδι (‘owoc chleba świętojańskiego’); κουκουναριά, kret. κουκουναρά||κουκουναρέ (‘pinia’); κουτσουρολιά (‘drzewo oliwne, które straciło większość liści, stara oliwka’); κυδώνι (‘owoc pigwy’); κυδωνιά (‘pigwa pospolita’); κυπάρισσος||κυπαρίσσι (‘cyprys wiecznie zielony’); λεμονιά (‘cytryna zwyczajna’); λεύκη||λεύκα (‘topola biała’); kret. λίδι (‘małe drzewo oliwne’); kret. λιοπρίνος||λιόπρινος||λιοπρίνι (‘filirea szerokolistna’); μανταρινιά (‘mandarynka’); kret. μαυραπιδέ (‘gat. gruszy’); μελιά (‘miodla pospolita’); μηλιά (‘jabłoń’); kret. μηλολιά (‘gat. oliwki’); kret. μουρέλο (‘młode drzewko oliwne’); kret. μουρνιά = ngr. μουριά (‘morwa’); νεράντζι, kret. νεράτζι || ανερά(ν)τζι (‘owoc pomarańczy gorzkiej’); νεραντζιά, kret. νερατζιά||νερατζέ (‘pomarańcza gorzka’); ορνιός, kret. όρνιος||όρνος (‘dzika figa’); πεύκος||πεύκο||πεύκη (‘sosna’); πλάτανος||πλατάνι, kret. απλάτανος (‘platan wschodni’); πουρνάρι, kret. πρίνος||πρινάρι = kret. κατσοπρίνι (‘dąb kermesowy’); ρόδι, kret. ρόγδι (‘owoc granatowca, granat’); ροδιά, kret. ρογδιά (‘granatowiec właściwy’); kret. ρουπάκια (‘dęby’); σκέλινας (‘gat. cyprysu’); σχίνος, kret. σκίνος (‘pistacja lentyszek’); συκιά, kret. σκιά (‘figowiec pospolity’); τσουνολέ (‘gat. oliwki o owocach ostro zakończonych’); φοίνικας (‘drzewo palmowe’); φουντούκι, kret. φιντίκι (‘orzech laskowy’); kret. φουσκιά (‘wiąz pospolity’);

— ogólne określenia roślin: δεντρούλι (‘małe drzewo’); kret. κουρμούλα (‘gałązka, zwł. pęd winorośli; pień, korzeń winorośli’); κουτσούρα (‘martwy pień drzewa, wyrastający z ziemi i pozbawiony listowia’);

— zbiorowe określenia roślin: δάσος (‘las’); χόρτο (‘trawa, pl. warzywa’).

LITERATURA

- Babiniotis, G. — Μπαμπινιώτης Γ. (2002). Λεξικό της Νέας Ελληνικής γλώσσας με σχόλια για την σωστή χρήση των λέξεων. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε.
- Bärtels, A. (2009). Rośliny śródziemnomorskie. Przeł. A. i S. Kłosowscy. Warszawa: MULTICO Oficyna Wydawnicza.
- Benseler, G. E. (1884). Wörterbuch der griechischen Eigennamen. 3. Aufl. Braunschweig: Druck und Verlag von Friedrich Viewig und Sohn.
- Bijak, U. (2013). Nazwy wodne dorzecza Wisły. Potamonimy odapelatywne. Kraków: IJP PAN.
- Bilut, E. (1989). Klasyfikacja semantyczna nazw wodnych. W: K. Rymut (red.), Hydronimia słowiańska. Materiały z IX Konferencji Komisji Onomastyki Słowiańskiej przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów. Mogilany, 16–18 IX 1986. Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, s. 151–166.
- Buondelmonti, C. (1981). Descriptio insule Crete et liber insularum. Cap. XI: Creta, édition critique par M.-A. van Spitael. Heraklion: Association for the Cultural Development of Heraklion.
- Brugmann, K. (1913). Griechische Grammatik. Lautlehre, Stammbildungs- und Flexionslehre, Syntax. 4. vermehrte Aufl. Bearb. V. A. Thumb. München: C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung.
- Chaniotis, A. (1991). Von Hirten, Kräutersammlern, Epheben und Pilgern: Leben auf den Bergen im antiken Kreta. Ktema, 16, s. 93–109.
- Chaniotis, A. (1996). Die Verträge zwischen kretischen Poleis in der hellenistischen Zeit. Stuttgart: Franz Steiner Verlag.
- Davaras, C. (1989). Guide to Cretan Antiquities. Athens: Eptalofos.
- Dornseiff, F., Hansen, B. (1978). Reverse-Lexicon of Greek Proper-Names. Rückläufiges Wörterbuch der griechischen Eigennamen. Chicago: Aris Publishers Inc.
- Eijkman, J. C. B. (1929). Bijdrage tot de kennis der Grieksche toponymie. Amsterdam: H. J. Paris.
- Faure, P. (1998). La vita quotidiana a Creta ai tempi di Minosse (1500 a.C.). Trad. di R. Pelà. Milano: Fabbri Editori.
- Georgiev, V. I. (1958). Die altgriechischen Flussnamen. W: Izsledovaniâ v čest na akad. Dimităr Dečev po slučaj 80-godišnjina mu (s. 3–48). Sofia: Bălgarska Akademiâ na Naukite.
- Georgiev, V. I. (1959). Die Herkunft der Namen der grössten Flüsse der Balkanhalbinsel und ihre Bedeutung zur Ethnogenese der Balkanvölker. Linguistique Balkanique, I, s. 5–27.
- Ikonomu, M. Ch. — Οικονόμου, Μ. Χ. (1984). Γραμματική της αρχαίας ελληνικής. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.
- Kaczyńska, E. (1999). Oronimia kreteńska w twórczości Kallimacha z Cyreny. Onomastica, XLIV, s. 5–28.
- Kaczyńska, E. (2003). Kreteńskie święto Theodaisia w *Ajtiach* Kallimacha z Cyreny. Collectanea Philologica, V, s. 65–73.
- Kaczyńska, E. (2014). Kreteńskie nazwy wodne pochodne od terminów hydrograficznych. Onomastica, LVIII, s. 193–209.
- Kiranudhis, P. — Κυρανούδης Π. (2009). Μορφολογία των τουρκικών δανείων της ελληνικής γλώσσας. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.
- Nasińska, M. (1972). Zestawienia bliźniacze jako nazwy botaniczne i zoologiczne. Język Polski, LII, s. 200–207.
- Pospiszylowa, A. (1990). Toponimia południowej Warmii. Nazwy terenowe. Olsztyn: Wyd. WSP w Olsztynie.
- Press, L. (1972). Życie codzienne na Krecie w państwie króla Minosa. Warszawa: PIW.
- Rackham, O., Moody, J. (2004). Η δημιουργία του κρητικού τοπίου [The Making of the Cretan Landscape]. Αποδόση στα ελληνικά — Κ. Σμπόνιας. Επιστημονική επιμέλεια — Α. Χανιώτης. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

- Rieger, J. (1969). *Nazwy wodne dorzecza Sanu*. Wrocław–Warszawa–Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Rieger, J., Wolnicz-Pawłowska, E. (1975). *Nazwy rzeczne w dorzeczu Warty*. Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Schwyzer, E. (1939). *Griechische Grammatik*. Bd. 1: Allgemeiner Teil. Lautlehre. Wortbildung. Flexion. München: C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung.
- Sfikas, G. — Σφήκας, Γ. (1999). *Αγριολούλουδα της Κρήτης*. Αθήνα: Efstathiadis Group.
- Sfikas, G. — Σφήκας, Γ. (2000). *Δέντρα και θάμνοι της Ελλάδας*. Αθήνα: Efstathiadis Group.
- Simeonidhis, Ch. P. — Συμεωνίδης Χ. Π. (2010). *Ετυμολογικό λεξικό των νεοελληνικών οικονυμίων*. Τ. 1–2. Λευκωσία–Θεσσαλονίκη: Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου.
- Simeonidhis, Ch. P. — Συμεωνίδης Χ. Π. (2015). *Εισαγωγή στην ελληνική ονοματολογία*. Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη.
- Spanakis, S. G. (1969). Η έκθεση του Γενικού Προβλεπτή της Κρήτης, Iseppo Civran του 1639. *Μεταφρ. Σ. Γ. Σπανάκης*. *Κρητικά Χρονικά*, XXI, s. 365–458.
- Spanakis, S. G. — Σπανάκης, Σ. Γ. (1984). *Συμβολή στην ιστορία του Λασιθίου κατά τη Βενετοκρατία*. *Ηράκλειο Κρήτης: Εκδόσεις «Σφακιανός»*.
- Spanakis, S. G. — Σπανάκης, Σ. Γ. (1988). *Ο τοπωνυμικός πλούτος της Κρήτης*. *Ονόματα*, XII, s. 517–519.
- Spanakis, S. G. — Σπανάκης, Σ. Γ. (1993). *Πόλεις και χωριά της Κρήτης στο πέρασμα των αιώνων*. Τ. 2. *Ηράκλειο: Γραφικές Τέχνες Γ. Δετοράκης*.
- Stachowski, M. (2007). *Gramatyka języka tureckiego w zarysie*. Kraków: Księgarnia Akademicka.
- Szulowska, W., Wolnicz-Pawłowska, E. (2001). *Nazwy wód w Polsce*. Cz. 1: Układ alfabetyczny. Warszawa: Wyd. Naukowe Semper.
- Tischler, J. (1977). *Kleinasiatische Hydronymie. Semantische und morphologische Analyse der griechischen Gewässernamen*. Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert Verlag.
- Wolnicz-Pawłowska, E. (2013). *Ο nazwach wodnych w Polsce*. Warszawa: Wyd. DiG.
- Zacharis, A. S. — Ζαχάρης, Α. Σ. (1977). *Τα δάση της Κρήτης: από την αρχαιότητα έως σήμερα*. Αθήνα: Αυτοτελείς Εκδόσεις της Υπηρεσίας Δασικών Εφαρμογών & Εκπαιδευσεως.
- Zacharis, A. S. — Ζαχάρης, Α. Σ. (2007a). *Δασικό οικολογικό λεξικό. Ονομασίες και πληροφορίες στην αρχαία Ελλάδα*. Αθήνα: Εκδόσεις Δωρικός.
- Zacharis, A. S. — Ζαχάρης, Α. Σ. (2007b). *Τα καμένα δάση της Κρήτης*. *Κρητικό Πανόραμα* XXIII, s. 34–45.

SUMMARY

FLORISTIC NAMES IN THE MODERN CRETAN HYDRONYMY

In my paper I discuss as many as 468 Cretan river names, which may derive from the Modern Greek appellatives denoting plants. Floristic names represent 10% of all the modern hydronyms of the island (4666 names). As to the structure of the analyzed floristic names we can distinguish 294 simple names (62,9%), 160 composed names (34,1%) and 14 elliptical names (3%). It is worth emphasizing that 25 floristic river names appeared as early as in the Venetian times (1204–1669). Finally, an exhaustive list of the Modern Greek plant names, which became a basis of deriving numerous Cretan hydronyms, is presented.

Key words: Modern Greek river names, botanic appellatives, Modern Greek language, Cretan dialect